

Københavns Kommune
Teknik- og Miljøforvaltningen
Miljø og Byliv

Nødvendige arealrettigheder for etablering af spildevandsprojektet Spangen

Borgerrepræsentationen i Københavns Kommune har med vedtagelsen af Spildevandsplan 2018 besluttet, at der skal iværksættes en indsats for at reducere antallet af overløb af spildevand fra fælleskloakken til Harrestrup Å. Projektets fulde navn er *Bassinvolumener til reduktion af overløb langs Harrestrup Å* men omtales i daglig tale som *Spangen*. Projektet vedrører overløbsbygværker og tilhørende udløb på en delstrækning af åen fra Åvendingen mod nord til Toftehøjvej mod syd. Indsatsen i spildevandsplanen er begrundet i statens vandområdeplaner samt kommunens miljømål og målsætning om god badevandskvalitet i Kalveboderne.

Baggrunden for indsatskravet på denne delstrækning af Harrestrup Å er, at vandmiljøet i åen er påvirket negativt af regnvandsopblandet spildevand fra oplandet, der aflastes fra kloaksystemet til regnvand og spildevand, når det regner kraftigt. Der aflastes mere end 10 gange årligt til åen fra flere af overløbsbygværkerne, hvilket har medført, at miljøkvalitetskravet er overskredet for et eller flere nationalt specifikke miljøfarlige forurenende stoffer. Fortsatte overløb i det nuværende omfang vil derfor udgøre en hindring for opfyldelsen af de fastsatte miljømål for Harrestrup Å i vandområdeplanerne 2021-2027, herunder opnåelse af godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand.

I Projekttillæg 2023 til Spildevandsplan 2018 blev det præciseret, at antallet af overløb med regnvandsopblandet spildevand til Harrestrup Å fra overløbsbygværkerne skal reduceres til højst ét overløb årligt fra hvert af de i alt fem udløb (UH10–UH14). Endvidere er udløb UH14 udpeget som indsatsområde i Vandområdeplan 2021-2027. Som løsning angives i projekttillægget etablering af to større nedgravede bassiner ved henholdsvis UH11 (Toftøjevej/Damhusengen) og UH14 (Åvendingen/Kildeløbet).

Denne løsning blev revideret i projekttillæg 2025 til spildevandsplan 2018, hvor det fastslås, at der skal etableres ca. 26.400 m³ bassinvolumen med 2 underjordiske bassiner ved hhv. UH12 (Jyllingevej/Damhusengen) og UH14 (Åvendingen/Kildeløbet) samt en afskærende ledning (udført som tunnel) fra UH11 til UH12. Ved etablering af denne løsning og sammenkobling af bassinerne til det eksisterende afløbssystem, vil det regnvandsopblandede spildevand i langt højere grad kunne opmagasineres i bassinerne og ledes til rensning på renseanlæg, når der igen er kapacitet i afløbssystemet.

I den efterfølgende periode er der af HOFOR foretaget projektmodning af et anlægsarbejde for etablering af spildevandsprojektet; Spangen. Projekteringen har på nuværende tidspunkt ifølge en tidsplan, hvor anlægsperioden forventes at have opstart i 2026 og være afsluttet i 2028 jf. projekttillægget fra 2025.

Med Borgerrepræsentationens vedtagelse af Spildevandsplan 2018 blev der med projekt-ID A2.1X samt efterfølgende projekttillæg foretaget arealreservationer for projekt Spangen, hvoraf det fremgår, at det vil være nødvendigt, at visse ejendomme vil blive pålagt rådighedsindskrænkninger i forhold til etablering af bassiner, indretning af byggeplads samt rådighedsindskrænkninger i forhold til fremtidige muligheder for at etablere dyb fundering og lignende.

Henset til status for tidsplanlægningen af anlægsarbejdets udførelse anmoder HOFOR hermed Københavns Kommune om at fremme en ekspropriationsproces med henblik på at tilvejebringe de nødvendige midlertidige og permanente rettigheder til anlægsarbejdets udførelse samt til sikring af, at der ikke i forbindelse med eventuelle fremtidige anlægsarbejder inden for det med Spildevandsplan 2018 inkl. projekttillægserverede arealer til bassiner og tunneltracé kan opstå risiko for tunnelanlæggets placering eller beskadigelse heraf.

Med venlig hilsen

Anders S. Lundgaard
Projektleder
HOFOR A/S

Bilag 1: Projektbeskrivelse

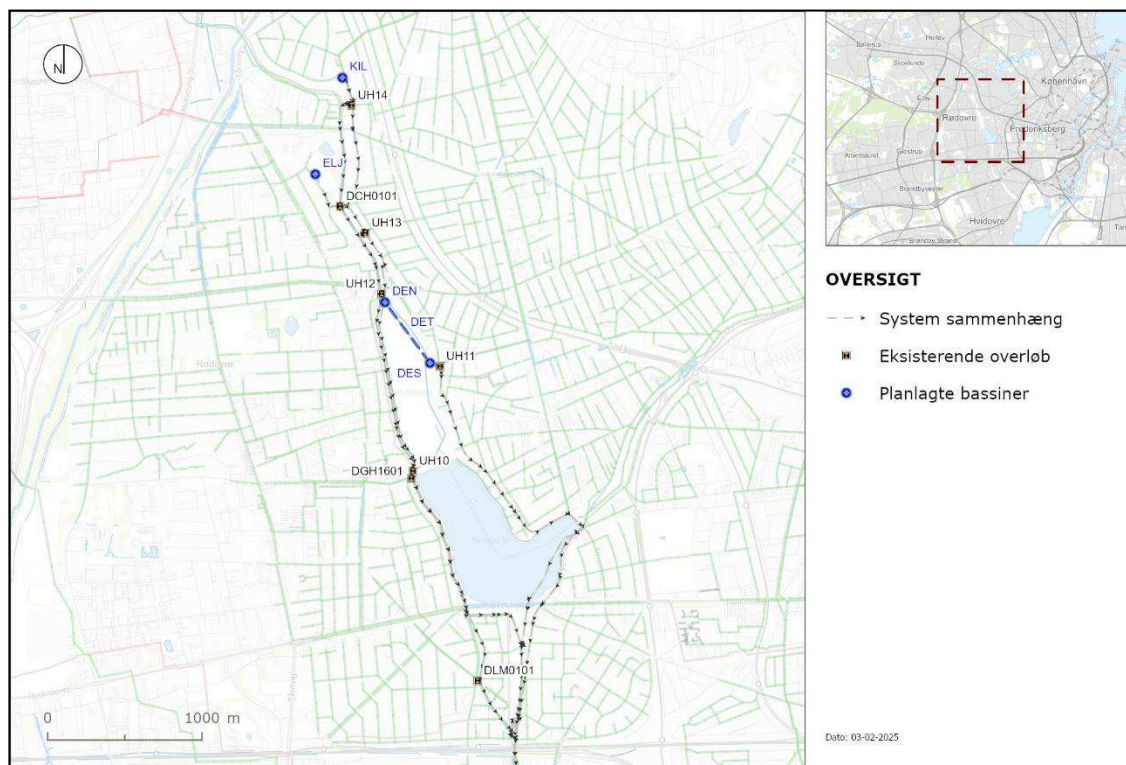
Bilag 2: Ejendomsoverblik

Bilag 1: Projektbeskrivelse

Projektet omhandler etablering af underjordiske bassiner, som kan rumme i alt 26.400 m³, regnvandsopblandet spildevand. Bassinerne skal anvendes, når det regner ekstra meget, og der dermed er ekstra vand i kloakkerne. Bassinerne bygges, der hvor der allerede er såkaldte overløbsbygværker, og dermed udløb til Harrestrup Å. Den ekstra vandmængde er hidtil blevet ledt til Harrestrup Å flere gange om året - fremover vil det blive ledt til bassinerne, og kun meget sjældent nå ud i åen.

Når der ikke længere er ekstra vand i kloaksystemet, vil bassinerne blive tømt, og vandet vil blive pumpet tilbage. Herefter løber vandet, som hidtil, til Renseanlæg Damhusåen, hvor det renses.

Projektet omfatter anlæg af fire centrale elementer. Ved krydset mellem Åvendingen og Kildeforløbet etableres KIL, et underjordisk bassin med en kapacitet på 16.400 m³, udført som et cirkulært bassin med en diameter og dybde på ca. 30 meter. Konstruktionen etableres med slidsevægge i armeret jernbeton. På den nordlige del af Damhusengen ved Jyllingevej anlægges DEN, et bassin på 7.500 m³, med en diameter på godt 20 meter og en dybde på 22 meter. DEN udføres som en skakt i armeret beton ved hjælp af sekantpæle. I den sydlige del af Damhusengen, i passagen mellem Toftøvej og Damhusengen, etableres DES, et overløbsbygværk og nedføringsskakt med en indvendig diameter på 10 meter og en dybde på 19 meter. DES udføres som en skakt af sekantpæle og opføres under særlige hensyn til placering tæt på skel samt den eksisterende overløbsledning, der skal forblive i drift under arbejdet. Endelig forbindes DEN og DES med en ca. 20 meter dyb pipe-jack tunnel med en volumen på 2.500 m³.

Figur 1 - Oversigtskort over projektområdet samt placering af eksisterende overløbsbygværker (sort punkt) og planlagte bassiner (blåt punkt). Pile indikerer den hydrologiske sammenhæng mellem eksisterende overløbsbygværker og placering af planlagte bassinløsninger.

Udførelsen af anlægsarbejdet vil for det første forudsætte en midlertidig rettighed til at indrette byggeplads samt en rettighed til permanent at have de fire skakte placeret på arealerne. Der indrettes arbejdsareal på fire ejendomme ejet af Københavns Kommune, hvoraf tre ejendomme er grønne arealer og en ejendom er en kommunal sti. Der etableres arbejdsareal og benyttelse af færdselsareal på fire ejendomme der er ejet af grundejerforeninger, hvor arealerne er udlagt til både vejareal og grønt areal.

Under anlægsarbejdet vil der indenfor den indrettede byggeplads blive opstillet en byggepladskran. I den forbindelse vil det under anlægsarbejdet være nødvendigt at kunne krøje ind over 15 private ejendomme, to arealer ejet af grundejerforeninger og fire ejendomme ejet af Københavns Kommune.

For situationen efter etablering af projektet vil det derudover være nødvendigt at sikre en rettighed om, at eventuelle fremtidige anlægsarbejder indenfor projektområdet og på tilstødende ejendomme ikke må medføre risiko for beskadigelse af de underjordiske bassiner, skakte eller tunnel. Sidstnævnte (tunnelanlægget mellem DEN og DES) skal herunder ses i lyset af, at det modsat, hvad der er situationen for sædvanlige ledningsanlæg, ikke vil være muligt at grave til tunnelanlægget fra terræn, hvorfor det ikke vil være faktisk muligt at foretage en delvis omlægning, såfremt øvrige anlægsarbejder på et efterfølgende tidspunkt ellers ønskes gennemført indenfor eller i nærhed af tunneltracéet. Af de ejendomme der pålægges servitut om sikring af bassinkonstruktioner er 18 ejendomme ejet af private grundejere, to ejendomme er ejet af grundejerforeninger og 5 ejendomme er ejet af Københavns Kommune.

En sådan sikring forventes at kunne ske med et indhold, der er sammenligneligt med de servitutrettigheder, der er stiftet for Metroens placering samt Valby og Kalvebod Skybrudstunneller, hvor berørte ejendomme umiddelbart kan anvendes til bebyggelse svarende til de generelle rammer efter Københavns Kommunes kommuneplanlægning med hensyn til antal etager mv. Eksisterende bebyggelse og konstruktioner vil således ikke blive berørt, mens der for nye anlægsarbejder fastsættes visse begrænsninger med hensyn til maksimal belastning af de underliggende jordlag fra ny bebyggelse samt for maksimal dybde for udgravninger og vibrationer fra fremtidige anlægsarbejder i nærhed af skakte og tunnelanlæg.

Parkering

Når spildevandsprojektet er færdigetableret, vil der være det samme antal p-pladser som inden anlægsarbejdets begyndelse. Parkeringsforhold er behandlet i miljøkonsekvensrapporten under afsnit 10 Trafikforhold.

I forbindelse med arbejderne ved Toftøjevej/Vanløse Byvej er der identificeret 2 afmærkede p-pladser ved krydset Vanløse Byvej/Ålekistevej, der skal nedlægges midlertidigt af hensyn til manglende oversigtforhold. Det fremgår af Bilag 10.1 afsnit 2.2.

Herudover vil det ikke være muligt med kantstensparkering på Kildeløbet og Åvendingen i anlægsfasen på grund af parkeringsforbud, da vejene er smalle og lastbiler dermed kan ikke komme frem. Der nedlægges midlertidig 78 umarkerede kantstensparkeringspladser på Kildeløbet og 35 umarkerede parkeringspladser på Åvendingen. Alternativ parkering skal foregå på ejendommen eller på sideveje til Kildeløbet/Åvendingen. På Vanløse Byvej etableres også midlertidigt parkeringsforbud og der nedlægges midlertidigt 82 umarkerede kantstensparkeringspladser for at fremme arbejdskørslen til byggepladsen. Alternativ parkering kan ske syd for Vanløse Idrætspark. Antallet af kantstensparkeringspladser på Kildeløbet, Åvendingen og Vanløse Byvej er opgjort ud fra parkeringsopgørelsen fra Københavnerkortet.

Projektet påvirker ikke cykelparkering.

Træer

Projektet indebærer at der fældes 95 træer i forbindelse med projektet for at få plads til anlægsarbejdet. Arealerne tilplantes med samme antal nye træer efter endt anlægsarbejde. Placeringen af nye træer vil så vidt muligt udføres ud fra de samme beplantningsprincipper som træerne er plantet efter i dag.

Støj- og trafikbelastning i anlægsfasen

For de enkelte byggepladser, vurderes det, at belastningen fra støj, vibrationer og trafik knytter sig til særligt den første del af arbejderne, hvor der etableres skakte og graves ud. Her vil der være anlægsfaser med meget støjende arbejder med nedbrydning af beton, boring af jordankre og etablering af indfatningsvægge samt jordtransporter som vil belaste naboerne. Der vil også senere i anlægsfasen være særligt støjende arbejder og byggepladstrafik f.eks. ved støbning, men disse arbejder vil typisk være af kortere varighed.

Bilag 2: Ejendomsoverblik

Samlet oversigt over ejendomme	Antal
Private ejendomme der berøres	21
Offentlige ejendomme der berøres (grønne arealer)	3
Private fællesveje der berøres	4
Offentlige veje der berøres	2
I alt	30

Oversigt over hvordan ejendomme berøres	Antal
Private ejendomme der pålægges servitut	18
Private ejendomme hvor der skal krankrøjes	15
Ejendomme ejet af grundejerforeninger der pålægges servitut	2
Ejendomme ejet af grundejerforeninger hvor der etableres arbejdsareal, inkl. færdsel på private fællesveje	4
Ejendomme ejet af grundejerforeninger der skal ske krankrøjning	2
Kommunale ejendomme der pålægges servitut	5
Kommunale ejendomme der etableres arbejdsareal	4
Kommunale ejendomme hvor der skal krankrøjes	4